

3 ամսէն աւելի է որ յօդագրուէ կը տառապի :

— Վանէն ապրիլ 27/10 մայիս թը-
ւով գրած են Կ.պօլսի լրագրի մը .

«Անցեալ շաբթու Պարսկաստանի
Խոյ քաղաքէն հոս եկաւ տեղւոյն
գերման միսիոնարը, բաւթօռ ֆօն
էօրթցըն, հետը բերելով գերման
վարժուհի մը, Միս Բաթրօնքի . այս
օրիորդը որ բաւական լաւ հայերէն
ալ գիտէ, իբրեւ տեսչուհի պիտի պաշ-
տօնավարէ տեղւոյս գերմանական
երկսեռ որբանոցներուն մէջ (որք
միացած են ամբրիկեան և անգլիական
որբանոցներուն հետ), փոխանակ Մի-
սիէօլլըրի որին Պօլիս երթալը ծա-
նուցուած է ժամանակին: Վերոյիշեալ
գերմանացին 3-4 օր հոս մնալով նո-
րէն Խոյ վերագարձաւ ուր ունի 120
հայ որբերէ բաղկացեալ որբանոց մը
որուն տեսուչն է գերման որբախնամ
մարմնոյ մը կողմէն: Այս միսիոնարը
լուտերական ըլլալով հանդերձ՝ հաշտ
աչքով կը նայի հայադաւանութեան
վրայ, և իր միակ զբաղմունքը կը թա-
կան գործն ըրած լինելով, երբէք
դաւանական խնդիրներ չի շօշափեր .
նաև շատ դէմ է դուրսնական սկզ-
բունքին, այնպէս որ ամէն ատեն այն
հայ որբերն առջևէն ձգելով՝ զանոնք
տեղւոյն ազգային եկեղեցին կը տանի
անձամբ, ժամերով անոնց հետ հոն
կենալով, աղօթելով և հարկ եղած
ատեն հաղորդութիւն առնել տալով
որբերուն: Եթէ մեր ամբրիկեան մի-
սիոնարներն ալ այս սկզբունքով վե-
րաբերուած ըլլային սկիզբէն, կար-
ծեմ թէ կը թափան տեսալիտով այժ-
մեանէն շատ աւելի օգտակար պիտի
ըլլային:»

— Կը յիշուի թէ Ս. Պատրիարքը,
Այնթապէն տրուած տեղեկութեան և
կրօնական ժողովի որոշման համեմատ,
կանգնելով վրէժով էր Այնթապ, նոյն
տեղի ազգայինները փրկապոսեան
կոչուած նոր աղանդի մը յարեւել ըզ-
գուշացունելու համար: Այնթապէն
հասած վերջին տեղեկութիւնները կը
հաստատեն որ փրկապոսեան անուն
նոր աղանդ մը երբէք գոյութիւն ու-
նեցած չէ, այլ մի քանի երիտասարդ-

ներ, ծնողներ և ընկերներ անդամադ-
րելի կարօտն այնքան կը մաշեցունէր
զիրենք, որ դեռ տարին չի լրացած,
Կովկասից Պօլիս անցած Աւետիսեանի
հետ խորհրդակցութեան մէջ էին արդէն
փախչելու մտադրութիւնով, երբ վրայ
հասաւ 1887ի վերջեր Աւետիսեանի և մի
քանի վանեցիկներ ձերբակալման գործը
Կ.պօլսի մէջ, Վանէն զրկուած տեղեկու-
թիւններ համեմատ: Եւ երբ այսպէս
ժամանակ մը Նըւրդի մէջ բանտարկու-
թիւնից և հարցաքննութիւններից յետ,
որոշում կը տրուէր Տաշ-Վարդաբեան և
Աղաւանեան (հայր) ծերունի ազգայինները
Վան զրկել և միւս երեք վանեցիկներն ալ
Ափրիկեան Տրիպոլիս աքսորել, նոյն մի-
ջոցին և հրաման կը զրկուէր Գոնեա որ
երաշխաւորութեան տակ գտնուող երեք
աքսորեալներն էլ բանտարկուին:

Վանի մէջ էլ մեռած կուսակալ Հա-
միտին յաջորդող Խալիլ բէկի խոստում-
ներին հակառակ, գործերը ձախորդ
կերպարանք մը կառնէին: Քաղաքական
նորանոր խնդիրներ պատրուակին տակ,
հազիւ աքսորից վերադարձած Կարապետ

ներ, իրենց գլուխ ունենալով փրկա-
պոս Սարգսեան անուն անձ մը, Այն-
թապի հայ եկեղեցիին մէջ համախմբ-
ուելով, ժողովուրդին բարոյական
մակարդակը բարձրացունող խրատ-
ներ կը խօսին եղբւր: Ս. Պատրիարքը
վերահասու լինելով գործին ճշմարիտ
վիճակին, նամակով մը յորդորեց է
Տիար փրկապոս Սարգսեանցին, չա-
րունակել իրենց դասախօսութիւններ
«ըստ եկեղեցւոյ կարգաց և կանոնաց»:

— Վանէն կը գրեն թէ ամբրիկացի
միսիոնարներն ընդարձակ գետին մը
գնելով, անոր վրայ ժողովարան մը և
հիւանդանոց մը պիտի շինեն ի մօտոյ
Ժողովարանի շինութեան ծախքին
մէկ մասը պիտի տրուի տեղացի բո-
ղոքական ժողովուրդէն և մէկ մասն
ալ Պորտի ընկերութենէն:

— Այնի օրիորդական վարժարա-
նին մէջ 3 թէզկեանհներ հաստատուած
են ուր 9-10 տարեկան աղջիկներ գե-
ղեցիկ գորգեր կը հիւսեն: Նոյն վար-
ժարանին մէջ աշակերտուհիները ալ
ալ կը շինեն: Ատոնցմէ մէկ մէկ նմոշ
պիտի զրկուի Պատրիարքարան:

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Բագուի Հայոց Մարդասիրական
ընկերութիւնն որ իր չորս յարկանի
փառաւոր շէնքը դպրոցական իշխա-
նութեան կողմէն իբրեւ դպրոցապատ-
կան կալուած գրաւուելուն դէմ բո-
ղոքած էր Թիֆլիսի դատական պա-
լատին, չէ կրցեր շահիլ իր դատ,
որով հայ ընկերութեան մը մեծ ծախ-
քերով կառուցած այդ շէնքն ալ ան-
ցեր է ուսկառավարութեան ձեռքը:

— Պարսկաստանի վեհ. Շահն Եւ-
րոպա եկած միջոցին, Բագուի մէջ
պարսկահայատակ Թումանեանց եղ-
բայրների տունը հիւրընկալուեց է,
ուր արքայազնայել չքեղ ընդունելու
թիւն եղած է իրեն:

— Ռուսիայի Հայերը պատրաստու-
թիւններ կը տեսնեն իրենց անուանի
ուսուցիչներէ և գրագէտներէ մէկին,
Տիար Ղազարոս Աղայեանցի գրական
գործունէութեան քառասունամեայ յո-

ւեթանեան կրկին կը բանտարկուէր, Հ.
Արսէն Թոխմախեան (+) և Հ. Դանիէլ
վարդապետներ (+), Գար, Բաղէշեանի
և այլ ծանօթ անձերի հետ, և այս ա-
մէնքը յուսատու նշաններ չէին մեր աք-
սորուած երիտասարդներին համար որոնք
օր առաջ հայրենիք վերադառնալու տեն-
ջով կը վառնէին:

Սակայն տարի մը բանտարկութիւնից
յետ, երբ Կարապետ Նաթանեան ազատ-
ուելով գործի գլուխ անցաւ, Վանի հա-
մար նոր շրջանի մը սկիզբը կը բացուէր:
Բանտարկեալներ կազատուին և մոլեռանդ
Խալիլն աւելի խելացի և ներող ընթացքի
մը հետեւի կը սկսի, նոյն իսկ տէրու-
թեան համար օգտակար տեսնելով այդ-
պիսի վարմունքը, որով հակառակ նոյն
իսկ Չուխ Կէտուկի Յովհաննէս Ագրիպ-
պասեանի և Գուրշեան Վարդաանի սպա-
նութիւնների ծանօթ դէպքերին և
աւելի վերջ Այօրի և Քեախանիշեան (1)
խնդիրներին, կը զիջան վերջապէս, 4
տարիից յետոյ, 1890ի վերջեր, կայսե-
րական պալատին դիմել և Գոնեայի աք-
(1) ?

բերեանը տօնելու:

— «Մշակ» ի աշխատակիցներէն
Տիար Համարձում Առաքելեան, որ
վերջերս Եւրոպայի մէջ ինպատ հայ-
կական դատին ըրած հրատարակու-
թիւններով ալ ծանօթ է, մայիս 16ին
Բէթէրսպուրի կայսերական Աշխար-
հագրական ընկերութեան ժողովին
մէջ բանախօսութիւն մ'ըրբեր է Հ. Ղ.
Աղայեանի յիշատակին և Միսիարեան
Միաբանութեան գրական աշխա-
տանքներին վրայ: Ժողովը յոտնկայս
յարգեց է Հ. Ղ. Աղայեանի յիշատակը:
Ընկերութիւնն առանձին տետրակով
մը պիտի հրատարակէ Տ. Հ. Առաքել-
եանի բանախօսութիւնը:

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Կալացէն կը հաղորդեն մեզ թէ
այնտեղի Հայերը խորհրդակցութեան
հրաւիրուեց են մայիս 19/1 յունիսի
կիրակի օր, Մեսէրիաշիօր ժողովա-
սրահը (Սթր. Տէմօգրացիէ, թիւ 48),
Ընկերութիւն մը հաստատուելու համար,
«նպատակ ունենալով օգնել հիւան-
դութեան և մահուան պարագայնե-
րուն»:

Հրաւիրագրին մէջ ըսուած է որ
«թշուառութիւնը այնպիսի աստիճանի
եկած է, որ կը հարկադրէ զմեզ ձեռք
ձեռքի տալով միանալ իրարու օգնե-
լու համար»:

ՀԱՅԵՐ ՅԻՏԱԼԻԱ

Վենետիկի Մուրատ Ռափայէլեան
վարժարանի չքեղ դահլճին մէջ մայիս
21ին կատարուած է 28րդ շրջանա-
ւարտ դասի աշակերտների արձա-
կուրդի հանդէսը որին կը նախագա-
հէր Միսիարեան Միաբանութեան
ընդհանրական արքայ Գեր. Տ. Իգնա-
տիոս Վ. Կիրեղեան: Քաղաքին ան-
ուանի անձնաւորութիւններէն շատեր
հրաւիրուած էին հանդէսին: Ներկայ
գտնուած են նաև Վենետիկի կուսա-
կալն ու քաղաքապետը և օսմանեան
հիւպատոսը: Այս տարի շրջանաւարտ
աշակերտների թիւն էր 14, որոնցմէ
ոմանք դաշնակահարութեամբ և նուա-

սորեալներին համար ներում խնդրել:
Սուրբանը կը ներէ «4 տարուայ աքսոր
բաւական համարելով» և կը հրամայուի
որ Վան վերադառնալով Հրաժարմբի
Աղբեան մէթոսով հաւատարմութեան
երդում տան:

Չորս ու կէս տարիների մէջ (86-91)
Վան շատ փոխուած էր. գաղափարի
հոսանքն այլևս ընդհանրացած, ոյժ և
կազմակերպութիւն ստացել էր ինչպէս
ամենուրեք և աքսորեալներ մեծ եռան-
դով ընդունուեցան նորահաս երիտասար-
դութիւնից: Եւ երբ Վանի այն ժամանակի
Քաղաքական ժողովը՝ Թրքամոլ տարրե-
րից բաղկացած՝ Աղբեանի հրահանգին
վրայ կը պահանջէր ու կը պնդէր որ
յիշեալ երիտասարդներ «Հրաժարմբ»
ասելու գաւ, իսպառ մերժեցին, ի
հարկին յայտարարելով թէ լուսագոյն
պիտի համարին կրկին դէպ աքսոր վերա-
դառնալ քան այդ արտառոց պահանջին
զիջանի...:

Ժամանակին Թոյլատու հանգամանք-
ներէն օգտուելով, Օտեան 4½ տարւայ

գածութեամբ հանդէսին փայլ մը
տուեց և այդ առթիւ ալ ծափահա-
րութիւնների արժանացեր են: Նոյն
պէս խմբերգներ և ճառախօսութիւն
ներ հանդէսին ոգևորութիւնն աւել-
ցուցած են: Վկայագիրներ բաշխու-
մէն յետոյ, Գեր. Հ. Ի. Կիրեղեան
շրջանաւարտներին յորդորական մ
խօսելով և օրհնելով փակեց է հան-
դէսը:

— Յայտնի է որ ողբացեալ Հ. Ղ.
Վ. Աղայեան Վենետիկի Միսիարեան
վանքի Աթոռակալի պաշտօնը կը
վարէր: Միաբանութիւնն անոր յո-
ղորդ ընտրեց է այժմ Վ. Հ. Միսի-
ար. Նուրիխանեանը որ Մուրատ Ռա-
փայէլեան վարժարանի տեսչութեան
պաշտօնը կը վարէր:

ՎԻԵՆԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

«ԱՆԻ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կարճանագրեց
հոս տարիներէ ի վեր յղացուած
բաղձացուած և փայփայուած ծրագր-
մը գործադրութիւնը: Գիտենք ապա
հովապէս թէ միայն մեզի չէ որ սա-
տիկ ուրախութիւն կը պատճառ-
«Վիեննայի Հայկական Օնի Ընկե-
րութեան» կազմակերպութիւնը, և
նաև այն ամէն Հայուն որ աղքատիւ
թիւն ըսուած սուրբ կրակէն կայծ
իւր կրծոցը տակ անթեղուած
պահէ: Կառավարութեան վաւեր-
ուած ընկերութեան ծրագիրը՝
կանոնադրութեան ձեռագիրը՝
տողերս գրողը թղթատելու հաճոյ
ունեցաւ, քիչ ժամանակէն հայ թա-
մանութեամբ լոյս պիտի տեսնէ. հր-
պարակման առթիւ թերեւ աւելի
դարձակ խօսինք: Ընկերութեան
նիստը տեղի ունեցաւ ապրիլ 18ին
բայց ոչինչ բանի մը համար՝ ժողով
կաններէն ոմանք հեռացեր են ընկ-
րութենէն, — յամենայն դէպս բա-
ձալի է միութիւնը — որով վճառ-
նիստը կատարուեցաւ 24ին ուր գլ-
խաւոր գործող անդամներն ընտր-
ուեցին: Ընկերութեան նպատակն է
1. Օնդամներուն ընկերական կեն-
դարգացումը: 2. Աղքատ և արժ-

ակամայ զսպումի մը անհամբերութիւն
նուիրեցաւ կրկին իր սիրական երազի
ուսուցչութեան և հանրային գործի
կեանքին: Արարքի և Յայնկոյսների
դասեր ստանձնեց որոնք յաջողութեա
շարունակեց իր հին ու նոր ընկերնե
հետ:

Սակայն ժամանակները շուտով փոխ-
սկսան: 91ի աշունին, կուսակալ Սա-
րէկի համալիրների կազմութեան մա-
ջէքի փաշայի ծրագրին դէմ իր ծախ-
ընդդիմութիւնով և այդ պատճառով
Վանի ցինեորական իշխանութիւնն
հետ իր հակառակութիւն սուր ընթա-
մը առնելուն հետեւեալով՝ պաշտօն-
եղաւ, ինչ որ չէր եղած Աղբեան պա-
րիարքի այնքան քաղքիւրեցումը: Խալի-
հակահամիտիական գաղափարներ իր
րովանդակ տրամաբանութեամբ միա-
իր օգոստոսիառ տիրող դիւր չէին եկ-
և Վանի կուսակալ անուանեցաւ տը-
րահաշակ Պահրի փաշան:

(Շարունակել)

ՄԷՆ-ՍԷ

ՊԷՆ-ՍԷ

նաւոր հայ ուսանողաց՝ ընկերութեան միջոցներուն ներածին չափ օգնել : Ունենալ որոշ տեղ մը ուր կարենան ժողովուրդը երբեմն երբեմն և խօսիլ իրենց մայրենի լեզուաւ — հայերէն : որուն՝ երկար ատեն չխօսելով՝ կարօտեր են : Գաւառացիութիւններ ընել , սորվեցնել այն հայերուն իրենց մայրենի լեզուն , որ դժբաղդ պարագայից բերմամբ չեն կրցած սորվիլ : Ընկերութեան յառաջագործութեան վրայօք արդէն օրէ օր նպաստաւոր տեղեկութիւններ մեզի կը հաղորդուին : Այժմէն իսկ հեռաւոր ազգայիններէն շատ շատերն անգամ գրուիլ կը խնդրեն , նաև օտարազգիք ալ : Ուրեմն կը մտածենք մենք ի միտէ «մի սիրտ, մի հոգի» գործողներուն — յաջողութիւն և յարատեւութիւն , յառաջադիւթիւն և համերաշխութիւն :

(Հանդես Ամսօրեայ)

ՎՍԵՄ. ՆԱՐԻՄԱՆ ԽԱՆ

Վիեննայի պարսկական դեսպան հայազգի վսեմ. Նարիման խանի զէմ մէկ երկու աւստրիական թերթեր չարամտութեամբ զրպարտութիւններ հրատարակած էին. որպէս թէ Նորին վսեմութիւն իր դեսպանական առանձնաշնորհումներէ օգտուելով , սահմանազնալին առանց մաքսի գործեր ներս մտցունել տուած է ևայն : Այդ զըրպարտական լուրերի մասին հարցում լինելով Աւստրիայի Երեսփոխանական ժողովին մէջ , աւստրիական կառավարութիւնն այդ առթիւ օգտուեցաւ պաշտօնապէս յայտարարելու թէ իրենք ամէն բան քննելով տեղեկացած են որ բոլորովին անհիմ զրպարտութիւններ են այդ լուրեր և մեծ գովեստներով յայտարարեցնալ թէ վսեմ. Նարիման խանին 25 տարիէ ի վեր շարունակ Վիեննայի մէջ վարած դիւանագիտական պաշտօնն ամբողջովին անարատ և իր հանճարի համար պատուաբեր եղած է , որով վայելած է միշտ օգոստափառ կայսրի մեծարանքը և Վիեննայի ամբողջ բարձր դասակարգի համակրանքն ու յարգանքը :

Երեսփոխանական ժողովը ծափահարութիւններով ընդունեց նախաբարապետի այդ յայտարարութիւնը , ինք ալ իր կողմէ յարգանքի ցոյց մը ընելով հայազգի դիւանագետին , վսեմ. Նարիման խանի համար :

ԹԻԻՐԲԻԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիգրանակերտի կուսակալութիւնը Բ.Դուռէն արտօնութիւն խնդրեց է Տիգրանակերտի մէջ եւրոպական ձեռք մանարան մը հաստատելու , որ նոյն քաղաքի Արհեստական (Սանայի) Համիտի վարժարանին նպաստելու համար պիտի շահագործուի 30 տարի պայմանաժամով :

— Զմիւռնի Բարալէլ փողոցին մէջ մեծ հրդեհ մը ծագեց է մայիս 25ի կիրակի առաւօտ : Այդ փողոցի մէջ կը գտնուէին Օդէլ տ'Անկլըշէն , Քրէմէր վաճառատան 2 մթերանոցները , մեծ նպարավաճառանոց մը ևայն : Ապա ,

հովազրական ընկերութիւնները 23 հազար ոսկի ֆրանս ունեցեր են :

— Կարենի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Տ. Տէմէրիխնոյն պաշտօնով փոխադրուած է Պէրուիս և իրեն յաջորդ նշանակուած է Եանեսի ռուս հիւպատոս Տ. Օսքարպատին :

— Դաղդէացիների պատերազմ Տ. Լամանուէլ Թոմա , որի ընտրութեան կայսերական ֆէրմանով հաստատուիլը ֆրանսական կառավարութիւնն իր պահանջներէ մին ըրաւ իր նաւատորմի միջ Միտիլիէն յետ կանչելու համար , Կ.պօլիս եկած է իր շնորհակալութիւն և յարգանքներ մատուցանելու սուլթանին : Ուլթանն այս առթիւ Օսմա , նիլէի Ա. կարգի պատուանշանը շնորհեց է իրեն . ատոր վրայ Տ. Թոմա պատերազմ ալ Կ.պօլսէն հեռագրեր է իր ընդ հիւղեցիների որ սուլթանին համար բարեմաղթութիւններ կատարեն :

— Եւմէնէն եկած լուրերն այնտեղի վիճակը ծանրացած կը ներկայացունեն : Ապստամբ Բարենըրը գրաւեց են Սանասն որի կառավարիչն ստիպուեց փախչիլ : Կը վախցուի որ օսմանեան զօրքերի մէկ մասը Արաբներէ բաղկացած լինելով , ատենք դասալիք կը լինին և ամբողջ Արաբիան ալ ոտքի կենէ : Այս պատճառով մեծ յուզում կը տիրէ Եւրոպի պալատին մէջ . չփութած մնացած են թէ ինչպէս ընեն : Արդէն ճանբայ եղած 40 վաշտ զօրքէն դատ , 60 վաշտ ալ պէտք է զրկուի Տէրութեան գանձին մէջ ստակ չկայ :

— Ափրիկեան Տրիպօլիսի կառավարչէն վերջերս զրկուած հեռագրիները մեծ անհանգստութիւն պատճառած են Բ.Դուռն և Եւրոպի մէջ : Վալին հաղորդած է թէ իտալիայի կողմէն մօտալուտ գրաւում մը հաւանական կերիւ և հրահանգ խնդրած է թէ ինչ պէտք է ընել :

— Եգիպտոսի Խըտիվին համար կըսուի թէ մտադիր է յունիս ամսի վերջեր Կ.պօլիս գալ , սուլթանին բողոքելու համար Թաոսս կղզիի (1) գրաւումին զէմ որ իր անձնական սեփականութիւնն է և թիւրք իշխանութիւնները գրաւած են : Եթէ ան , միջական գոհացում չտրուի իրեն , Անգլիա պիտի միջամտէ խտիվի իրաւունքը պաշտպանելու համար :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յրանալի Հանրապետութեան նախագահ Տ. Լամի Լուպէին Ռուսիայի ցարին և ցարուհիին փոխադարձ պնդութիւն տալով , 3 օր Ռուսիայի մէջ խանդավառ համակրութեան ցոյցներ վայելելէն յետոյ , Բարիկ վերադարձած ժամանակը Քօթէնհակ հանդի-

(1) Թաոսս կղզին օսմանեան արշիպէղաքոսին մէջ կը գտնուի , Թրակիայի արևելեան կողմէն է հաղարամէթի հեռուն : Տարածութիւնն է 28 հազարամէթր 20ի վրայ , Գլխաւոր տեղն է Վ. Կարօ ուր մի քանի հարիւր բնակիչ կայ : Նրկիրը լեռնային է բայց արգաւանդ : Հին ատեն անուանի էին Թաոսս կղզիի գինիները և ոսկիի ու մարմարի հանքերը :

պելով մի քանի ժամ հոն մնալ և Տա. Նիմարքաի Թագաւորին (Ռուսիայի ցարին մեծ հօրը՝ իր մօր կողմէն) հետ տեսակցելը զանազան մեկնութիւններ յառիժ տուած է լրագիրներին մէջ : Կըսուի թէ Տանիմարքա ալ Ֆրանք-ևռուս դաշնակցութեան մէջ պիտի մտնէ : Տանիմարքա թէև փոքրիկ պետութիւն մ'է , բայց իր ծովեզերեայ զիւրքով կրնայ մեծ նշանակութիւն ունենալ : Յրանալին կրնայ ի հարկին դիւրութիւն տալ Ռուսիայի հետ ծովային հաղորդակցութեան , եթէ Ալմանիայի ճանապարհով երթան . կուլթիւնն անյարմար լինի :

— Մարդիկը արկածեալներին օգնելու համար հանգանակութիւններն եռանդով կը շարունակուին Յըրանասի քաղաքներին և գաղութներին մէջ . նոյն իսկ և օտար ազգերի մէջ : Այս առթիւ Ռուսիայի ցարը 250 հազար ֆրանք նուիրեց , Թիւրքիայի սուլթանը 20.000 և Պարսկաստանի Ծահը 10 հազար ֆրանք :

— Նորընտիր Երեսփոխանական ժողովն իր առաջին նիստ ունեցաւ կիրակի օր (յնս. 1) և ատենապետ ընտրուեցաւ Տ. Լէոն Պուրթուա , որ ապացոյց մ'է թէ արմատական կուսակցութեան կը պատկանի ժողովին մեծամասնութիւնը :

ԾԱՆՈԹՈՒԹ

Նախկին հայ ուսուցիչ մը՝ որ զուրկերիական վարժապետանոցի մը մէջ վերջերս իր ուսումը կատարեալգործած է , պաշտօն կը փնտռէ Թիւրքիայէն դուրս գտնուող հայ վարժարանի մը մէջ : Դիմել

N. Gorgodian
École Normale de PESEUX
(Suisse) S/Neuchâtel

ԹՐԱՆՍԿԱՆԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

Երկուքուկէս տարիէ ի վեր անհաւասար ոյժերի միջև շարունակուող և Պօէրներին իրենց անկախութեան եռանդով ու քաջութիւններով աշխարհ զարմացունող պատերազմը վերջապէս վախճան մ'ունեցաւ :

Բուն իսկ հայրենի հողին վրայ գըտնուող ու կռուող Պօէրների զիւսաւորները վերջին անգամ վէրէնիթինկ դուստրուած իրենց ընդհանուր ժողովի մէջ մեծամասնութեամբ (6ի դէմ 54 քուէով) որոշեցին ընդունիլ խաղաղութեան համար անգլիական կառավարութեան առաջարկուած պայմանները և անձնատուր լինել : Եւրոպայի մէջ դիւանագիտական դիմումներով գործող Պօէրներին խորհուրդ հարցուեցաւ : Ասոնք անուղղակի ի մացան խաղաղութեան պայմանները որոնք պարունակող գրութիւնը ստորագրած են Պօէրների կողմէն իրենց բոլոր ներկայացուցիչներ և անգլիական կառավարութեան կողմէն ալ լորտ Գիլնէր և լորտ Միլնէր :

Հիմա ա'լ հանգիստ սրտով պիտի կրնայ կատարուիլ յունիս 26ին Անգլիայի Երուարդ Է. Թագաւորի Թագաւորութեան հանդէսը խաղաղութեան

մէջ ինչպէս որ ինք կը փափաքէր : Անգլիայի մէջ ուրախութեան մեծ ցոյցեր սկսած են լինել խաղաղութեան այս բերկրաւոր լուրի վրայ որ երէկի երկու մեծ թշնամիներն , Անգլիացիներն ու Պօէրները , այսօր բարեկամ ու համերկրացի դարձուցած է : Անգլիական կառավարութիւնը խաղաղութեան լուրը Խորհրդարանին աւետած ժամանակ , ինք ալ դրուատեց Պօէրների առաքելութիւնները , քաջութիւնը , անկախութեան սէրը և մեծանձնութիւնը : Պէտք է ըսել որ եթէ Պօէրներն անձնապաշտպանութեան համար իրենց քաջութիւն ցոյց տուին այս պատերազմի մէջ , Անգլիա ալ պատերազմի միջոցին իր անվատ և անվրդով վարմունք և խաղաղութեան բանակցութիւններին մէջ ալ իր վեհանձնութիւն և իր զբաւած երկրի ժողովուրդները սիրաշահելու յօժարամտութիւն ցոյց տուաւ :

Պօէրների անձնատուութեան գըլխաւոր պայմանները հետեւեալներն եղած են .

Պօէրներն անմիջապէս պիտի յանձնեն իրենց թնդանօթներ , հրացան , ներ և ռազմամթերք , յայտարարելով որ կընդունին Անգլիայի հպատակ լինել : Պատերազմի մասնակցած բոլոր Պօէրներն որոնք արտասահման կը գտնուին այժմ և կամ գերի բռնուած են , ազատ պիտի լինին հայրենիք վերադառնալու , Ն. Վ. Անգլիայի Երուարդ Թագաւորի հպատակութիւնն ընդունելով . անգլիական կառավարութիւնն անոնց ճանապարհածախք ու ապրելու նախնական միջոցները պիտի հայթայթէ : Հղանտերէն լեզուն անգլիերէնին հետ մէկտեղ պիտի ուսուցուի Թրանսիլաւի և Օրանժի հանրային դպրոցներին մէջ երբ աշակերտների ծնողներն ուզեն և պիտի գործածուի դատարաններին մէջ ի հարկին : Հանգամանքների ներածին չափ շուտ տեղական ինքնավարութիւն պիտի տրուի Թրանսիլաւի և Օրանժին , առանձին Երեսփոխանական Ժողովով մը , թէև առ այժմ դիմուորական իշխանութեան տակ կը մնայ : Եղած պատերազմական ծախքերը փոխարինելու համար , ոչ մէկ մաս նաւոր տուրք չպիտի դրուի Թրանսիլաւի և Օրանժի կալուածատէրներին վրայ : Ծանձնաժողովներ պիտի կազմուին պատերազմէն ֆրանսուած ու անկարող վիճակի մէջ ինկած Պօէրներին անուղղ , ապաստան , սերմացու ցորեն , հողագործական գործիք ևայն բաշխելու համար որ կարենան իրենց սովորական աշխատանք վերսկիւ կանոնաւորապէս : Անգլիական կառավարութիւնն այդ յանձնաժողովների տրամադրութեան տակ պիտի դնէ 3 միլիոն անգլիական ոսկի : Այդ 3 միլիոն ոսկիի ձրի նպաստէն դատ , անգլիական կառավարութիւնը կը յօժարի պէտք ունեցող Պօէր գիւղացիներին գրամ փոխ տալ մինչև 2 տարի առանց տոկոսի , իսկ 2 տարիէն յետոյ՝ տարեկան 1/10ին 3 տոկոսով :

Բայց նախկին անգլիացի հպատակներ որոնք Թրանսիլաւ և Օրանժ գնացած և Պօէրներին հետ մէկտեղ

կոտած են իրենց տէրութեան, Անգլիայի զէմ, անոնք իբրև ապստամբ դատաւանի պիտի ենթարկուին և իրենց համար զատ տնօրինութիւն պիտի լինի:

ԼՈՒՍԻՆԱՆԸ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եզրոյ խորէն նարպէյ-Լուսինեան Սըր-բազանի պատկերը ընտիր թղթի վըրայ տպուած կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը: Գինն է 65 սանթրիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմէնիայի շրջանի սկզբէն (օգոստոս) բաժնորդ եղած լինել և կանոնին համաձայն իրենց բաժնորդագին 20 Ֆրանգը կանխիկ վճարել փափագողներին մի գերութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԵՆԻԱ լրագրի»:

Ամեն անգամ երբ մարդ գերութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթրիմոց մը (10 սէնթ ամբրիկեան = 50 սթոթինքա պուլկարական = 50 պանի առամանական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ա՛լ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչեւ որ Արմէնիայի բաժնորդագին 20 Ֆրանգը (40 հատ 50 սանթրիմոց) մէջը լեցուցելով չամբողջանայ: Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն կափարիչը դարձունելով: Ե պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 Ֆրանգի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար:

Գանձանակը դիւրատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչեւ իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի: Վրան չինուած կայ նաեւ քանակաչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամները 5 Ֆրանգի հասածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի բումարը ո՛րչափի հասած է:

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն է 2 Ֆրանգ: Այդ գումար մեզ վճարողին կը զրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցեն: Եթէ ՄԻԵԻԿԻՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գրուելով Արմէնիա լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 Ֆրանգի հետ մէկտեղ յիշեալ «ստացագիրը» վերադարձունէ Արմէնիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագին 20 Ֆրանգը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն:

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

Ինչպէս ամեն լրագրիներ, Արմէնիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար: անոնք որ պէտք կունենան Արմէնիայի միջոցով մէկի գիտում առնել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունել իրենց ծանուցումներ, ըստ լրագրական սովորութեան: Ծանուցումները գինները նշանակուած են Արմէնիայի խմբագրի (քլապի) համար 2 սանթրիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանթրիմ: 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ յիշել 10 զեդէ կը լինի: 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գինն վրայ 0/0ին 30 զեդէ: Սակարկութիւն չընդունուի:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիններն մէջ հաշուուած է նաեւ զրկելու փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու զոգնելը պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանթրիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած գիրքերի մանրամաս ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիայի 14րդ շրջանի 77, 78, 79, 80 և 81 թիւերին մէջ:

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիապէս զրկել անոնց որոնք կը փափաքին մեր գրացուցակներ ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթրիմ զրկելով գիրք ուզեն մեզնէ նախապէս: այդ ուզուած գրքի ծրարին մէջ դրուելով կը զըրկուին գրացուցակներն ալ:

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՜ սանթրիմի համար ալ լինի, մանաւոր փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարտիլի մէջ:

Առանձին ամբրիկեան ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ. Աշխատասիրեց Պետրոս Ռ. Թորոսեան: Կը պարունակէ աւելի քան 25,000 բառեր: Նիւեորք. էլիաս Խալաֆ և ընկ. 1899:

Կարելի է ստանալ Արմէնիայի խմբագրատունէն 8 Ֆրանգով Մարտիլի մէջ: իսկ Մարտիլիէն դուրս զըրկուելու համար, փոստի ծախքով մէկտեղ կարժէ 8 Ֆր. և 80 սանթրիմ: փոստին արձանագրել տրուած (registered) զրկուելով 9 Ֆրանգ:

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894) ՅՈՒՆԻԿԵՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւորութեան դարադարձին առթիւ 1894 թուականին հրատարակուած այս միաձալ գիրքով և լուսատիպ (phototypique) չքիզ պատկերի մեծութիւնն է 50x35 հարիւրորդամէթր և տպուած է 70x45 հարիւրորդամէթր քարտոնի (carton) վրայ այլ և այլ բնագործի Մէլոնգը գրուած է հայ լրագրութեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն ԲՅՆՅ, Շմաւոնեանի, պատկերը և բոլորեքը՝ 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագրիները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետների պատկերներով:

Գինն է 4 Ֆրանգ, ճանապարհածախքը մէկտեղ հաշուած: իսկ Պարսկաստանի համար 2 Ֆրանգ և 50 սանթրիմ:

* *

Գաղեմքեարեան Հ. Գ. — Պատմութիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա. 1794-1860: Մէկ լուսատիպ պատկերով: Գինն է, ճանապարհածախքով մէկտեղ, 2 Ֆր. և 50 սանթրիմ:

Վերոգրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛ գիրքը կարելի է ստանալ Արմէնիայի խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ զրկելով:

ՇԵՔԱՐԻԻ ՀԱՄԼԷՆԵՐ

Շէքարիի ՀԱՄԼԷՆԵՐ որ արեւմտեան աշխարհաբար լեզուով հայերէնի թարգմանած է քաջ անգլիագէտ Տիար Գարեգին Յ. Փափագեան, կարելի է ստանալ նաեւ Արմէնիայի խմբագրատունէն:

Տպագրուած է վիեննայի Միլիթարեանց տպարանը, մաքուր թղթի վըրայ և ունի մեծ ութանկ գիրքով 183+իդ երես:

Գինն է 2 Ֆրանգ և 50 սանթրիմ:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՈԼՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԻՆՈՒԱՆ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թմանաբարական մի հայր իւրապական ուսած վարքուբարքով որչա՛փ չարքաների պատճառ դարձած է և վերջի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ: Գին 1 Ֆրանգ:

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈԹԻՊԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈԹԻՊԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱԾ ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայերենասիրական ոտանաւորներէ մի քանիսն ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբր:

րեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպագրութիւններէ տակ իւրերեքեք գրած ոտանաւորներէն որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ: Այն քանի ոտանաւորներ քոնք իբրև նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, յիշ և ցան կը գտնուին Կ. Պօլիս տը. տպագրուած ազգային երգարաններէ մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն վաղուց արգէն արգիւցուած է, և Ազգ. և Արմէնիա լրագրիներէն մէջ: Նմոյշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տը. ւած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներէն ինչ տպագրութիւններէ տակ ներշնչուելով գրուած են: Գին 15 սանթրիմ:

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈԹԻՊԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր գեղջ կը լինի Պարսկաստանի Հայերէն համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիններով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻԻՏԱԶՆՈՒՅԻ ՄԸ (Սպասուած) Բ. ՀԱՅ ԳԻԻՂԱՅԻ » Գ. ՍԱՂՄՈՒ ԻՍՐԱԵԷԼԻ »

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐՈՑ ԵՒ ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՏԱՍՏ. ԲԱՊԵՏԱՑ (Սպասուած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՈՒԱՆԵՐԸ. — (Հայաստանցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների սէկ փոքրիկ պատկերը)

Կը ներկայացունէ վիպական կերպով Գին (90 սանթրիմ) 1 Ֆրանգ. 20 սանթրիմ. 2. ԳԱՄԱՐ ԳԱԹԻՊԱ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻՄ (Սպասուած)

Ը. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅՆԵՐ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերէն և իրենց գրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ ընկնող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներէ թուին բաղդատական մէկ ցուցակ)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)

Ե. ԿԵՆՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ յետ այբուբենի աւարտութեան (Սպասուած)